

Анатолій ОРОНОВСЬКИЙ,
засл. діяч мистецтв України,
доц. кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
Голова ПЦК «Хорове диригування» ТМФК імені Соломії Крушельницької

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ХОРОВОМУ ВИКОНАВСТВІ НАВЧАЛЬНИХ КОЛЕКТИВІВ МИСТЕЦЬКОГО КОЛЕДЖУ

У публікації розглядається проблематика сучасних тенденцій у хоровому виконавстві, таких як: театралізація, звукообразність та вибір репертуарного наповнення. Також представлено можливість створення різного роду перформансів, в яких учасники навчального хорового колективу змогли б проявити найкращі сторони свого таланту, відкритись по-новому чи вдосконалити диригентську майстерність.

Ключові слова: *хорове виконавство, навчальний колектив, хоровий репертуар, твори сучасних українських хорових композиторів.*

Процес так званого «осучаснення» хорових колективів України розпочався ще наприкінці минулого століття. Вже давно слухачам не цікавий хор, що лише співає, рівно стоячи на сцені. Новітні композитори, своєю чергою, долучаються до тенденцій сучасного прогресивного світу та створюють музику, зокрема хорову *a cappella*, в якій потрібно співати, говорити, рухатись, створювати певні звукові ефекти, опановуючи різні види технік (наприклад: сонористику, алеаторику, пуантилізм), синтезувати спів з жанровими стилістичними іншими видів мистецтв (танець, перформанс, есе) тощо [1, с. 264].

Отже, серед тенденцій в сучасному хоровому виконавстві:

- *театралізація* – нерідко до репетиційного процесу долучаються професійні актори чи хореографи, здійснюються режисерські постанови;
- *звукообразність* – прийоми, що є незвичними для традиційного академічного виконавства, типу шепотіння, співу на вдиху, речитації чи імітування інакших звуків (природи, океану тощо).

Окрім того, все частіше зовні колективи мають нетиповий вигляд, одягнені більш вільно чи повсякденно.

Місце виступу не обмежується сценою – створюються флешмоби в торговельних центрах, співаки розташовуються у довільному порядку (не по партіях), та роблять хорове мистецтво доступнішим та зрозумілішим для звичайного непідготовленого слухача.

Якщо ми розповідаємо про навчальні хорові колективи, то їх є переважна більшість серед усіх інших хорових колективів України. Тому актуальним залишається питання піднесення виконавського рівня та можливість залишатись конкурентоспроможними у нелегкі часи дистанційного навчання та пандемії (COVID-19), а зараз і у час російської воєнної агресії.

Репертуар – найвизначніший чинник, що створює так зване обличчя колективу, також несе в собі декілька функцій: навчальну, розвиткову, виховує гарний естетичний смак та зацікавлює співаків. В репертуарі навчального хорового колективу музичного коледжу мають бути різні твори за характером, рівнем складності, включати в себе твори будь-яких шкіл та епох [2, с. 295].

Окрім того, в такому колективі має бути репертуарний «золотий фонд» – композиції, що неодноразово виконувались, є «візитівками» та залишаються у роботі колективу упродовж багатьох років.

Сучасні хорові композитори створюють досить складну музику, що не завжди під силу навчальному хоровому колективу. Однак сучасні тенденції є мотивувальним фактором, завдяки якому керівнику вдається утримувати інтерес колективу та розвивати його професійно. Зацікавленість – риса, без якої на сьогоднішній день занадто складно працювати з будь-яким колективом. Тому хормейстерам необхідно знаходити «золоту середину» й поєднувати в роботі зі студентами коледжу різні методи навчання: поряд з класичними творами співати музику, що відповідає віковим особливостям та світосприйняттю студентів, наприклад, створювати власні аранжування на сучасні світові композиції, треки до фільмів чи серіалів, що цікаві нинішньому поколінню. Не завжди такі твори будуть легшими за рівнем складності, проте

вони нададуть можливості здобути контакт та порозумітись зі студентами, які щойно вступили до коледжу чи були незацікавлені освітнім процесом.

Також можливим є створення різного роду перформансів, в яких учасники колективу змогли б проявити інші сторони свого таланту, відкритись по-новому чи вдосконалити диригентську майстерність.

Висновки. Існує безліч можливостей, щоб створювати розвинений сучасний колектив: виконувати цікаву музику, надихати співаків, брати участь в конкурсах та фестивалях, створювати нові проекти задля подальшої популяризації хорового мистецтва. Проте, яким би розвинутим та прогресивним не був колектив, яким би широким не був його репертуарний діапазон – якісне, врівноважене за усіма ансамблевими показниками й кристально чисте з точки зору інтонації звучання завжди буде в трендах та цінуватиметься понад усе як високопрофесійне мистецтво.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батовська О. М. Сучасне академічне хорове мистецтво а cappella : монографія. Харків : Планета-Принт, 2017. 521 с.
2. Бондар Є. М. Художньо-стильовий синтез як феномен сучасної хорової творчості : монографія. Одеса : Астропринт, 2019. 388 с.